

Imaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrť leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnina.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobó
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis! se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za označila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 39.

V Mariboru, dne 28. septembra 1899.

Tečaj XXXIII.

Negotova bodočnost.

Maribor, dne 27. septembra.

Grof Thun je odstopil z vsemi svojimi tovariši. Kdo ga je vrgel z ministerskega prestola? Različne govorice se slišijo, a najbolj verojetna je, da pri Thunovem padcu niso nedolžni minister zunanjih zadev grof Goluhovski, vojaški dostojanstvenik Beck, in pruski poslanik na Dunaju grof Eulenburg. Vsi trije so neprijatelji Slovanov in so težko gledali, da je v zadnjem času začel rasti ugled in upliv avstrijskih Slovanov. Grof Goluhovski je sicer Poljak, a bal se je, da bo naraščajoča moč Slovanov raztrgala zvezo z Rusijo in Italijo ter ovila prijateljske vezi okoli Avstrije in Rusije. Rusiji pa Goluhovski ni naklonjen, to je že podedovan greh Poljakov, in zato je uplival, da se vrže Thunovo ministerstvo, meneč, da pride sedaj kaj bolj nemškega. Generalni inšpektor Beck je rodom iz Nemčije, in čeprav zvest služabnik avstrijskega cesarja, vendar poln občudovanja za nemške državne in vojaške razmere. Tudi njega je bolelo srce, ko je videl avstrijske Slovane okoli vlade, Nemce pa v opoziciji. Pruski poslanik, grof Eulenburg, pa že radi svojega poslanstva sočustvuje bolj z avstrijskimi Nemci nego s Slovani. Ti trije možje, tako si šepetajo v dobro poučenih krogih, uporabili so ves svoj upliv, da so postale za grofa Thuna razmere nevzdržljive — in grof Thun je moral odstopiti.

Slovenci se ne bomo jokali za Thunom. Ljudje sicer pravijo, da je imel Thun dobro voljo, da je bil naklonjen vsem Slovanom,

toda Slovenci te naklonjenosti nismo občutili. Ali je tega kriv grof Thun, ali pa nam neprijazno uradništvo, nam je neznan. Resnica je, da se je s Slovenci ravnalo pod Thunom tako brezobzirno in neprijazno, kakor da bi sedel na ministerskem prestolu najhujši Prusak. Ravno zadnji čas je prusaška sapa hudo brila posebno po naših spodnještajarskih krajih. Četudi grof Thun morda ni odobral trdega postopanja s Slovenci, vendar je vsaj toliko sokriv, da ni imel dovolj moči in upliva do svojega uradništva.

Thunov padec obžalujemo Slovenci le v toliko, ker se bojimo, da za Thunom pride popolnoma nemško-liberalno ministerstvo, in da se bodo Slovani potisnili zopet v stran. Nam Slovincem bilo bi potem neprijazno ne samo uradništvo ampak tudi ministerstvo, torej dvojno gorje. Kakor dosedaj stojijo razmere, se še ni bati, da pridejo Slovani ob vlado. Državnozborska večina, v kateri se nahajajo tudi Slovani, drži še trdno skupaj. In dokler bo desnica ostala skupaj, tako dolgo se nam Slovanom ni mnogo bati. Vsaka vlada bo namreč navezana na to večino, na desnico.

Kdo bo Thunov naslednik? Gotovega se ne more nič reči, tukaj se lahko le ugiba. V ospredju sedanjega političnega položaja stojita dve osebi, konservativni knez Alfred Liechtenstein in liberalni ministerialni uradnik pl. Körber. Knez Alfred Liechtenstein se sam trudi, napraviti si pot do ministerskega predsedništva. Okoli pl. Körberja pa se zbirajo vsi liberalno-nemški velikaši ter kričijo in

ga potiskajo naprej, češ, morda le tudi drug spoznajo, kako imeniten ministerski predsednik bi bil pl. Körber. Toda slovanske in nemško-konservativne stranke mu ne zaupajo.

Prihodnje ministerstvo bo imelo nalogo, da spravi v državni zbor zopet mir in red, vsaj za par trenutkov, da se izvršijo volitve v delegacije, kajti sicer neha skupnost med ogrsko in avstrijsko državo. Ako pa hoče imeti ministersvo mir, mora uničiti nemško obstrukcijo. Toda kako? Najlažje bi seveda šlo, ako prekličejo jezikovne naredbe. A tedaj pa bodo Čehi delali obstrukcijo in vlada je zopet v zagati. Bati se je, da bodo vladni krogi rajši imeli češko nego nemško obstrukcijo, čeprav je nemška obstrukcija le izbruh krivične gospodaželjnosti, a češka bi bila opravičena. Slovenci bomo ostali vedno ob strani severnih bratov Čehov in gotovo je govoril slovenski poslanec Povše vsakemu Slovincu iz srca, ko je zatrjeval Čehom te dni: »Mi z Vami in za Vas, Vi z nami in za nas!«

Toda naj se razmere razvijajo Slovanom ugodno ali neugodno, Slovenci vsaj doma smemo opustiti programa, ki se javlja v tem, da delamo na prosvetnem in gospodarskem polju za osvobojenje izpod nemškega jarma, da pospešujemo hrvatsko-slovensko vzajemnost in da kjer le mogoče, obsojamo zvezo naše države z Italijo in Prusijo. Pri vsem pa bodimo zvesti Bogu, da ostanejo čile naše duševne sile in da nas spremlja blagoslov z nebes. V tem programu je naše odrešenje!

Listek.

Klobukova povest.

(V. Hálek. — Jan Stanovsky.)

IV.

«Kaj pomaga!» rekal je kočijaž, in spoznal sem še le pozneje, kako globokega pomena je ta njegova prislovica bila za me.

Če je bila doba moje ljubavi h glavi ministri doba zlata, moje bivanje pri profesorju doba srebrna: bilo je moje zdajno stanje doba železna.

Rano sem se naspal često do sitega, to je resnica, če tudi ne vselej. Za to sem pa moral bedeti čestokrat dolgo v noč, včasi celo do jutra, predno sem se mogel vleči v posteljo. To je sicer tudi resnica, da sem večkrat dremal po dne na vozu, kadar je moj gospod — kočijaž namreč, bral zaspanost iz mojih očij. Ne morem pa reči, da so to bili blaženi trenutki, ko sem spal združen z glavo svojega fijakarja. Zakaj večkrat se mi je tako zgražala, da sem raje padel z nje na zemljo, nego da bi bil dalje delil postelj z njo. Vendar sem to storil samo enkrat; kajti ko se je potem moj gospod prebudil ter me vzdignil od zemlje, prilagodil me je tako

brezsrčno k glavi, da sem se stresel po celem telesu.

«Kaj pomaga!» mislil sem si, in stoprav zdaj sem spoznal, kak globok pomen ima ta kočijažev izrek.

Ti moj oče! Kaj sem se potikal po svetu! Nič ni pomagalo, dasi je deževalo, burja brila, veter pihal, sneg naletaval, dasi je bilo soparno, tema ali svetlo — noben protest ni pomagal nič. «Kaj pomaga!» rekel je moj gospod, in šel sem.

Najboljše še je pa bilo, da sem neprestano jezdil. Niti koraka nisem storil peš in kadar sem tako na kozlu sedel naravn, kakor hromi, z bleskom očarujé ulice, pozabil sem večkrat na svoje trpljenje.

Kar pa me je začetkoma zelo vznemirjalo, je, da ni noben klobuk pred menoj smuknil z glave. Pri profesorju so me pozdravljali vsaj dečki, tukaj pa se ni nikdo brigal za me, prav tako, kakor bi ne bil več jaz! Ne, ti sramoti nisem hotel podleči. In protivil sem se s početka z vsemi močmi, ne hoteč z glave.

«Bom ti pa jaz pomagal!» pravil je kočijaž, strgal me z glave in potem me na kolenu raztegnil tako brezdušno, da sem bil ob svoj prvotni obraz, po katerem sem bil vstvarjen. «Kaj pomaga!» mislil sem si drugič. In kar je šlo s početka z nasilstvom, šlo je

pozneje nehoté in smuknil sem se z glave i pred onimi, kateri so se mi prej klanjali na pol milje daleč. Iz tega je razvidno, da se konečno tudi klobuk privadi sramoti.

Moje srce pa je že bilo skoro neobčutljivo bolesti. Kajti taka osoda morala bi ganiti celo kamen. Moral sem postajati pred glediščem, medtem ko sem sicer hodil noter, in to na jedno najprvih mest. Zdaj pa čakati, kdaj bode konec igre! In to pravilno vselej, kadar je dežilo! Mogli bi astronomi z mene napraviti novo obliko barometra; kajti kadar sem stal pred glediščem, vedno je dežilo. In k temu ti ljudje ostanejo v gledišču vedno do konca igre! O, kje je moj minister!

S početka nisem mogel razumeti, zakaj si želi moj gospod vedno deža. Če je bilo krasno vreme, klel je moj gospod, da bi nebeški obok lahko zatemnel. Brž ko je začelo dežiti, razjasnilo se je njegovo lice, in veselje je rastlo z rastočim dežem. Tako se je zgodilo, da je bilo nebo v večnem nasprotju s kočijaževim obrazom, in če bi moj bivši profesor bil študoval kočijažovo obličje, rekel bi lahko v dokaz naobratnega razmerja v «regula de tri» svojim dijakom: Čim pusteje je nebo, tim veselejši je kočijaž in naopak.

Vkljub temu, da sem si skušil na ulici več nego pes, vkljub temu, pravim, bil sem vendar rajši na ulici nego pod streho. Kajti

Kako je nastalo sedanje delavstvo.

Videli smo, kako je nastalo suženstvo in kako je te uboge siromake osvobodilo krščanstvo. Predno je pa sv. vera še prav dokončala to predelovanje, zajezili so se v staro rimsko cesarstvo in njegovo območje novi, neverski narodi in sv. cerkev je začela svoje delo znova. Razložili smo že, kako so tudi ta ljudstva imela svoje sužne in pol-sužne; a sv. vera jih je preplemenitila in prerodila. Krščanstvo namreč zahteva po svojem bistvu, da imej vsakdo svojo primerno svobodnost. Razvil se je močen kmetiški stan in krepko rokodelstvo, ravno z vednim vplivanjem katoličanstva. Poljedelskim poslom je šlo dobro in bili so pravi udje gospodarjeve družine; in vsak vajenček in vsak pomočnik je tudi spadal ves in cel k rodbini svojega delodavca — rokodelca in je vrh tega imel trdno upanje, da se povspne polagoma do samosvojega mojstra. Delavstva v današnjem pomenu te besede ni bilo. Že to, da je delavski sloj nastal, pravi veleučeni družboslovec Vogelsang, že to je bilo prevratno (revolucionarno) dejanje. Delati tak ali tak mora vsakdo; to nam je naložil Bog. A da se delu umika jeden sloj (kapitalisti) in svoj del dela nalaga drugemu sloju (delavcem), katerega plačuje slabo, kakor mu kaže »ponuj in isk«, to je naravnost upornost zoper Božje naredbe. Zato je krščanstvo tako ločevanje, kjer ga je našlo, zatrla, in skrbelo, da so dobili delavci svojo lastnino in svoje politične pravice.

Dokler je krščanstvo imelo na javno življenje svojo polno moč, cvelo je kmetišstvo in rokodelstvo; ko je pa začelo izgubljeni svoj vpliv na javno mnenje — zakaj, o tem prihodnjic — začelo je vse hirati. V srednjem veku so bili obrtniki trdno zavezani v svoja združja, kakor smo slišali; gledalo se je na to, da je imel vsak svoj kruh zavarovan. Zato so tudi raznokje in raznokedaj zatrli kak novo iznajden stroj, ker so se bali, da ne bi tak stroj vzel mnogim ljudem kruha. To sicer ni bilo ravno prepametno, a kaže, da so se ljudje zavedali, da je človek več nego stroj, da človek ni ustvarjen za stroj ampak narobe. Stara združja so se pa bolj in bolj krhala in kršila. Svobodnjaštvo se je mogočno zarivalo vanje in jih razjedalo. Nazadnje je sklenol francoski prevrat «v imenu

na ulici je kočijaž vendar vedel za me, da sem, doma pa me je vrgel v kot, pod mizo — kamkoli, in če me je vrgel na pot, brenil me je z nogo ter me ošteval, da se mu pletem pod noge. Ta nehvaležnost mi je skrajja izvabila mnogo bridkih solz iz očij. In nisem si mogel razložiti zakrknjenosti in trdovratnosti človeškega srca.

Morebiti se cenjeni čitatelj že čudi, da še do sedaj ničesar nisem povedal o svoji novi glavi. Da v resnici o nji do sedaj nisem govoril, bodi ti v dokaz, da jo mrzim iz dna srca! Ako bi mogel, utekel bi od nje takoj, in vtopil bi se. «Toda kaj pomaga!» Ko sem jo vendar volil sam, od nikogar prisiljen k temu koraku, marveč prostovoljno sem menjal s svojim prednikom! Iz te zagate ne more me rešiti niti najbolj prebrisan odvetnik. V očigled moje bivše slave verjeti mi mora vsakdo, da se spominjam glave svojega kočijaža le radi spopolnitve svojih zapiskov; sicer pa bi tega ne storil, i ako bi vedel, da bi prišel v nebesa mesto v vice.

Moja nova glava in glavnik vidita se skoro le v nedeljo; perja na nji prebiva, kakor krilatih pevcev v gozdu; pot se po nji rine kakor kapljice po skali, v kateri je vir; lasje leže navskriž kakor potrto žito, kadar je je veter polomil; ker je k vsemu temu stara in suha kakor smrtni greh, ni možno izklesati iskre ljubezni do nje. In če se moj gospodar ne briga za glavo, potem je tudi neovrženo dejstvo, da se za me še manj pobriga. Kar sem pri njem, pogladil me je samo enkrat in to z roko.

(Dalje prih.)

svobode», da morajo do cela prenehati vsa rokodelska združja; obrtniki se niti niso smeli več posvetovati o svojih skupnih stvareh. Če so se kedaj zbrali, da bi sklepali o svojih težnjah in namerah, izgubili so svoje državljske pravice, da, prožila se jim je celo smrt z morilnikom (giljotinoj). In kar še ni storil ta zanimivi a za blaginjo narodov zelo nesrečni francoski prevrg, dovršilo je 1848. leto. Razmetali so vse vsaksebi, nobene skupnosti ni bilo več, nikake združbe več. V to neznodno dobo so zavladali novi stroji. Če bi se bili izumeli prejšnje čase, ko so bili obrtniki še združeni, bili bi si brez težave okoristili z njimi, olajšali in okrajšali si delo. A sedaj, ko so bili razgnani narázno, ko je stal vsak sam za sebe, ni bilo mogoče posamezniku, nabaviti si dragih strojev; ukoristili so si jih pa tem bolj bogataši in začeli izdelovati vse na debelo: bolj in bolj so zabogatelvali, bolj in bolj podirali samostalne rokodelce: Ti so izgubljali bolj in bolj samosvojnost in — postajali delavci — ničarji (proletarci). In stroje so vse bolj vzboljševali in dovrševali: s tem jemali delavcem, ki so v kratkem postali strojem samo pomočniki, zaslužek, a sebi vzmnoževali dobiček in bogastvo. Tako se je prenarédilo razmerje na nekrščanskem stališču. Človek človeku ni več sobrat, brat v Kristusu, namenjen za isto vrčno blaženost, ampak samo stvar, ki je tvorničarju samo toliko vredna, kolikor mu pripomaga, da več pridobičkari. To sedaj velja za veliko umetelnost, da znaš odirati pa ne prideš v spor s kazenskimi paragrafi. Ni še dolgo tega, ko je živelo na Češkem vse polno samostojnih tkalcev, na Moravskem samosvojih suknárjev, na Štajarskem samostalnih kovačev: izkupiček se je delil v mnogo žepov in se razdeljeval naprej po vsej deželi, budil zadovoljnost in blaginjo. Sedaj se pa steka ves ta dobiček samo v malo velikih blagajnic bogatinov, ki so z izumi (z mašinami) uničili te mojstre. Ti mojstri so pa sedaj nemaniči: stradajo in se posté. Razni patentje várujejo stroje in njih imetlje; a kdo váruje delavca? Ni jeden delavec, bodi še tak pošten in priden, ni gotov, da mu jutri kak nov stroj ne vzame služo in kruha in ga vrže z lačnoj rodbinoj vred praznega na suho cesto. In to, ko tvorničan (fabričan) vidi, kako vkljub vsej délavnosti in vkljub vsej poštenosti ni varen, da bode imel ob čem živeti zanaprej, to je zlasti, kar ga vzburja, togoti, prevratnjači (revolucionári). To je mnogokrat krivo, da se udá pijánčenju — žganju. Še sužen je bil v raznokaterem oziru na boljšem: Njegovemu gospodarju je bilo in je moralo biti na tem, da ga je ohranil zdravega in čilega in trdnega, da mu je mogel delati; a sedaj, ko mu je ljudij na izbero — če mu pogine jeden, dobóde lahko deset in več drugih. Tudi sužen je bil kolikor toliko ud družine, delavec je pa podjetniku tujec. Zato resnično trdi Vogelsang: Novodobna veleobrt je znižala delavca v pokvečen del strojev; to je razbojstvo, ki odira človeka, odira ljud. In angleški državnik Čemberlin piše: Nikedar doslej še ni bila naša domovina toliko bogata, kakor današnje dni; nikedar še ni bilo nasladno življenje tako splošno; nikedar se še ni tako javno razkazovalo; a nikedar se tudi še ni tako čutilo uboštvo, in nikedar še ni siročina tako grozno pretila množtvu, tako brezupno jemala mu človeško vrednost in pehala ga v bédo. V zadnjih dvajsetih letih se je vzvečalo naše narodno imetje za kakih sedem tisoč milijonov goldinarjev. A vendar vzdihuje milijon naših sodržavljanov v ubožnici in koliko milijonov bi rado še našlo v njih pribežališča! Krivo temu je to, da se steka vse bogastvo v nemnoge velikanske žepe, a tisti, ki delajo in se trudijo, nimajo na tem nikakeršnega deleža, ampak so prepuščeni golemu stradanju. Ali je potem čudno, če se zasliši kedaj pa kedaj nezadovoljno mrmanje ali vsklic brezupnega vzbesenja? Kaki ljudje bi pa morali biti ti milijoni mož in žen, če bi mogli gledati brez zavisti in ogorčenosti bleščavo na-

sladnost in razkošje v strahovitem nasprotku s svojoj bornostjo in lakotjo. Kako je že rekel Kristus: Ljubi sobrata, kakor sam sebe! In Džon Stjuart Mill — nikakor ne naš somišljenik — umuje naravnost: Če bi bilo treba izbirati mej komunizmom in sedanjim krivičnim razmerjem, ko dobiva od dela ogromno večino dobička tisti, ki sploh nič ne dela, potem pa tisti, ki samo po imenu dela, in potem tak naprej: čim huje kdo dela, tem menj dobiva, dokler na koncu tisti, ki delajo najutrudliveje in najugonobliveje, ne morejo si z gotovostjo pritruditi najpotrebnejših potrebščin — če bi bilo treba voliti mej takim sedanjim razmerjem in komunizmom: bili bi vsi véliki pomisleki zoper vseskúparstvo samo, kakor pleva na tehtnici.

Delavski sloj je rodilo brezverstvo, delavski sloj, kakeršen je dandanes, mora onemogočiti pravoverstvo, kakor je zatrla svoj čas suženstvo. Kakor je svobodnjaštvo ljud znižbovalo in znižbalo (deklasiralo, da so ničarji, ki nimajo nič), tako ga mora krščansko družboljubje vzvišbovati in vzvišbati, da postane spet zdrav in samostojen del človeške družbe s kolikor tolikšnim imetjem in z družabnoj svobodoj in s političnimi pravicami. Nekaj mora svojega zvati, sicer začne človek moriti in žgati, poje Šiler; modroslovec Fihte pa modruje: vsak dorasel človek mora imeti nekaj svojega. In sv. Oče Leon trinajsti v svojej delavski okrožnici zahtevajo isto: da je treba pripomoči delavcem, da si pridobódo nekaj svoje imovine; v zvezi s tem morajo biti kajpak tudi razne druge preuredbe: in delavec, sedaj rak — rana družbe človeške, bo spet rad in z veseljem steber in opora družabnega stala. Kake prenaprave so zato potrebne, pride v kratkem na vrsto.

J. M. Kržišnik.

Dopisi.

Maribor. (Slovensko politično društvo.) Kojeva delokrog je določen za celi Spodnji Štajar, je imelo pretečeno nedeljo v Narodnem domu občni zbor. Gsp. predsednik dr. Gregorec otvori zborovanje ter naslika v kratkih potezah zgodovino društva, ki ima namen, biti nekak voditelj spodnještajarskih Slovencev v politiki. Gosp. blagajnik držav. poslanec Robič je poročal o blagajni. Po tem poročilu so se vršile volitve. Najprej je bil izvoljen dr. Gregorec, a je izvolitev odklonil. Pri ponovljeni volitvi je bil izbran predsednikom dr. Ivan Glaser, odvetnik v Mariboru. Odbornikom so izvoljeni gg.: deželni odbornik Robič, dr. Glančnik, odvetnik v Mariboru, dr. Kovačič, profesor in urednik v Mariboru, dr. Pipuš, odvetnik v Mariboru, Lorber, veleposestnik pri Mariboru, dr. Gregorec, kanonik v Novi cerkvi, dr. Jurtela, odvetnik v Ptuj, dr. Hrašovec, odvetnik v Celju, Rogina, veleposestnik pri Slov. Gradcu; namestnikom gg.: Rapoc in Simon, oba v Mariboru ter A. Levak v Brežicah. Sedaj je sledilo poročilo dr. Lav. Gregoreca o političnem življenju.

Iz govora povzamemo nekatera mesta: Nemško razgrajanje v državnem zboru se je začelo pod Badenijem. Nemci so ga sovražili, ker je bil Badeni poleg vseh svojih slabosti vendar le Slovan od pet do glave. Sam je izjavil, da je pri nastopu svojem rekel cesarju: V mojem programu bo tudi jednakopravnost vseh narodov. Badeni se je umaknil nemškimi fantalinskimi poslancem. Prišel je Gauč. Čeprav Nemeč, bil je Gauč pošten in odkritosrčen. Da bi delj časa vladal Gauč, imeli bi slovensko gimnazijo v Celju drugače urejeno. Po Gauču je prišel grof Thun. Grof Thun je bil grof, ki ni maral za nas kmetiške Slovence. O slovenskem vseučilišču v Ljubljani je rekel: «Das ist eine Utopie!» Seveda je na tem izreku sokriv tudi nek kranjski slovenski poslanec, ki našim poslancem meče povsod polena pod noge. Ta poslanec je tudi kriv, da je celjska slovenska

gimnazija dobila sedaj Nemca ravnateljem. O vseučilišču se je zlagal oni poslanec Thunu, da imamo samo 3 sposobne profesorske moči, čeprav jih je v resnici blizu petnajst. Grof Thun sploh ni imel mnogo razuma za vladanje. Sicer bi se ne mogli vršiti taki škandali, kakor so se na Češkem, Celovcu in Spodnjem Štajarskem, posebno v Celju. Hudo je prijel gospod poslanec delovanje tujih elementov v naših uradih. Gospod poslanec je vprašal osebno nekega prejšnjega državnega pravdnika v Celju, zakaj ne konfiscira vsem zakonom nasprotujočo pisavo nemških časnikov, a dobil je odgovor: Saj konfisciram, a okrožno sodišče mi konfiskacij ne potrди. Gospod poslanec je vesel, da je pal Thun. Bodočnosti se nam ni treba bati, ker nam slabše ne more iti kot pod Thunom. Zadnje brco nam je dal Thun, ker ni imenoval nobenega Jugoslavana v gosposko zbornico. Če dva juda smeta v to zbornico, smel bi menda tudi Jugoslovan. Potem priporoča poslanec trdno gospodarsko organizacijo na Spodnjem Štajarju ter sklepa svoj govor z vspodbudo, naj sedaj naskočimo mesta in trge ter jih odvezamo tujim in nam nasprotnim ljudem. Burno ploskanje je sledilo temu govoru. Gosp. predsednik dr. Glaser čestita poslancu, ki doseže letos 60 leto svoje starosti ter obhaja 25letnico svojega političnega delovanja. Gsp. dr. Pipuš v lepem govoru priporoča resolucije glede vseučilišča, nadsodišča in celjskih izgrediv. Stavile so se še tudi druge resolucije, ki so bile vse sprejete. Mi jih donasamo med raznimi stvarmi. Proti 8 uri sklenilo se je zborovanje. Upamo, da novi odbor zanese tudi novo, mladostno-živahno gibanje v našo domačo politiko. V prospeh.

Iz ptujskega okraja. V «Slovenskem Narodu» zaganja se nek dopisovatelj prav razkačeno v našega «Slovensk. Gospodarja» ter nekako čudno odgovarja na dopis, tiče se Horvatekovega zborovanja v Ptuju. Ako čitam ono «Poslano,» dozdeva se mi, kakor bi dopisovatelj niti v rokah ne imel omenjenega «Gospodarja,» kajti on imenuje dopis «strupen članek, ki psuje spodnještaj. slov. učiteljstvo ter hujska nerazsodno (!) kmetsko ljudstvo zoper učiteljski stan.» Vzamimo «Gospodarjev» dopis zopet v roke in bodimo pošteni! Kdor je le količkaj zmožen slovenščine, pritrđiti mora, da je bil vseskozi le stvarno poročilo Horvatekovega zborovanja, ki je v kratki razporedbi podal čitateljem to, kar je obširno razpravljaj g. Horvatek v svojem dve in pol ure trajajočem govoru. Prav ima «Slov. Narod,» da je mnogo strupa v njem, a ta strup podal nam je Horvatek sam. Da bi pa «Slov. Gospod.» psoval učiteljstvo in hujskal nerazsodno slovensko ljudstvo, to je zgolj izmišljotina.

Moje prepričanje je, da tisto učiteljstvo samo hujska ljudstvo slovensko zoper sebe, ki se zapriseže «Jungovcem,» kajti že s svojim nemškim imenom «Jungovci» kažejo, koliko jim je mila slovenščina, in ker teptajo s programom svojim najvišjo svetinjo slovenskega ljudstva, sveto katoliško prepričanje.

Tudi «Slov. Gosp.» ni pristavil Horvatekovim razpravam ne črno, ne belo, ne pohvale, ne graje, kajti «Slov. Gosp.» višje ceni kmetsko ljudstvo nego «Slov. Narod,» koji ljudstvo imenuje «nerazsodno.» «Slov. Gosp.» podal je le v kratkih besedah svojim čitateljem «evangelje,» na koje je prisezalo žal mnogo slov. učiteljev; vedel je predobro: ljudstvo slovensko je razsodno dovolj, da spozna samo, kam meri novi tok med učiteljstvom. «Nerasodno» mora biti pač oni dopisovatelj «Poslanega,» ako imenuje Horvateka «vrlega predboritelja» za pravične težnje učiteljskih gmotnih razmer, a kdor ga je le količkaj pazno in «razsodno» poslušal, priznati mora, da je vzvišanje učiteljske plače le mastna vada, s koje lovi ta mokraški agitator «nerazsodne» mlade — zato «Jungovce,» v svoj rudeči tabor. «Jungovci» bodo le škodovali učiteljskemu ugledu ter prepričali zboljšanje našega gmotnega stanja, kajti

šola je lastnina davkoplachevalcev t. j. krščansko mislečega ljudstva, ne pa »Jungovcev.« Lastnik ima pravico uravnavati šole na katoliški podlagi in nihče drugi nima pravice ugovarjati mu ali celo sklepati «proč s katoliško podlago» kakor zahtevajo to »Jungovci» v točki 5.

Nadalje se razkorači «Slov. Narod,» ker so po dopisovatelju «Slov. Gosp.» prišle vse podrobnosti zaupnega shoda v javnost, kar se v drugih okrajih ni zgodilo. Prav lahko se to tolmači. Mnogo učiteljev iz principa sploh ni šlo k Horvatekovemu zborovanju, ker so bili nasprotniki njegovih idej, mnogo navzočih odšlo je med predavanjem na pr. v Mariboru in tudi v Ptuju, nekaj se jih je tudi vzdržalo vsakega glasovanja in majaje z glavami šli so na svoj dom. Drugi so zopet odkritosrčno veleli, da bi radi ugovarjali Horvateku, a cela njegova smer bila jim je tako nepričakovana, nova, da jim je bilo nemogoče, uspešno ustavljeni se mu kar na prvi mah, zato so raje molčali; da nek osivel učitelj trdil je, da bi morali učitelji slovenski Horvateka postaviti pod milo nebo, to bi bila najboljša taktika.

Že to je jasen dokaz, da ni bil le dopisovatelj «Slov. Gospod.» nezadovoljen z razpravami Horvatekovimi, ampak in drugi. Kar pa govori «Slov. Nar.» o podrobnostih, resničnih in neresničnih, sodi lahko vsak razsoden čitatelj sam, je-li mogoče, v primeroma kratkem dopisu podati podrobnosti dve in pol ure dolgega govora. Kar se pa tiče neresničnosti, prosim, dokažite le jedno neresnico, ki jo hočete blage volje najti v omenjenem dopisu; z veseljem jo prekičem. Smelo trdim, ko bi prijavil jaz le količkaj še resničnih podrobnostij Horvatekovega govora, bi tega «Slov. Gosp.» morda niti ne mogel sprejeti, da bi svojih čitateljev preveč ne razdražil, da celó ne pohujšal; kajti močne živce je moral imeti vsakdo, ki je zamogel pazno, razsodno, a povrh še hladnokrvno poslušati Horvatekove večkrat ostudne besede, s kojimi je ometaval duhovščino in delovanje katoliške cerkve.

Konečno še obžaluje dopisovatelj, da niso bili le značajni možje prisotni pri zaupnem shodu, temveč tudi pobožne izdajice. Nasprotno trdim, da možje jeklenega in pristnega značaja so le tisti, ki se upajo tudi javno in očitno spoznavati bodisi h katoliškemu bodisi k socijalnodemokratskemu programu. Lehko je, pri zaupnem shodu ploskati hvalo g. Horvateku, vpisovati se za kulisami «Jungovcem» ter plačevati vže vse leto svojih 10 kraje. mesečne društvenine kakor vsak rudečkar, a značaja in poguma je treba, javno imenovati se pristašem rudečkarjev. Ko bi dopisovatelj imel možatosti in značajnosti, moral bi biti le ponosen na to, da zve vse slovensko ljudstvo, kakega naprednega (?) imenitnega (?) programa se hoče odslej oklepiti množica slov. učiteljstva. Čemu tako skrito, gospodje Jungovci, resnica in pravica se ne boji svetlobe, le zlobnost se zagrinja v skrivnostno tmino. S svojim prikritim delovanjem ste obsodili sami sebe ter se označili kot otroci teme.

V zadnjem odstavku svojega dopisa je pa dopisovatelj podal dokaz, da ni povsem pazil na dobre svete, koje je podal gospod Horvatek navzočim. Rekel in svetoval je, naj se združijo «Jungovci» vsakega učiteljskega društva v poseben «klub,» koji se naj spozna po odločnosti v nastopanju v smislu sprejetega programa, a ni Vam svetoval, naj izbacnite «Ne-Jungovce» iz svojega društva; zdi se torej, da se čutite že poklicani spopolnjevati Horvatekov «dovršen program.» Učenci hočejo prekositi svojega učitelja.

Sladka nada me navdaja, da se poslanega ni vstrašil ne izdajica, ne ona nevstrašena učiteljica, ki se ni bala reagirati na trditve Horvatekove, in da bodo skrivni zaupni, a sedaj razkriti shodi Horvatkovi imeli to dobro posledico, da se bodo jeli družiti i bolje misleči jekleni značajji učiteljev in učiteljic, kojim še je sveta ne le govorica ma-

terna, temveč še dražja najlepša svetinja našega vernega naroda: katoliško prepričanje. «Ne-Jungovec.»

Iz Zalca. (Ustanovitev «Zveze».) Za zadnji četrtek je sklical kmečki organizator gosp. J. Kač spodnještajarske zadrugarje in vse, kateri se zanimajo za združeno življenje, na shod v Žalec, da se ustanovi zveza spodnještajarskih zadrug.

Vabilu so se odzvali možje od vseh strani Spodnjega Štajarja, seveda največ iz Savinjske doline že zaradi krajevne ugodnosti. Sklicatelj gsp. Kač pozdravi došle zborovalce ter predlaga predsednikom g. župnika Korena, podpredsednikom g. dr. Mateka, zapisnikarjem g. revizorja Jošta. Na to poroča gsp. Kač o potrebi zveze kmetijskih zadrug v jedno celoto ter o namenu in nalogi take zveze. Imenitno poučljiv govor bomo prinesli v celem obsegu ter ga menda izdali tudi v posebni brošurici. Po govoru so se pregledala pravila Zveze, ki bo imela svoj sedež v Mariboru. Pri marsikateri točki je nastal živahen razgovor, ki nam je kazal veliko zanimanje vseh navzočih za novo organizacijo. Ko so bila pravila odobrena, se je volilo načelnstvo in nadzorništvo. V načelnstvo so se izvolili predsednikom g. Fr. Thaler, veleposestnik v Št. lju pri Mariboru, odbornikom gg.: Cerjak, dr. Jurtela, Kač, Korošec, dr. Pipuš, Pušenjak. V nadzorništvo so bili voljeni predsednikom g. Roblek, veleposestnik v Žalcu, odbornikom gg. Jošt, Pišek, Zemljič, Somrek. Hitro ko se zveza pri okrožnem sodišču vknjiži, začela bo svoje delovanje. Zadruga in rodoljubi pa naj pridno pristopajo novi Zvezi, da bo koj pri svojem rojstvu močna in trdna ter sposobna za velevažno delovanje.

Iz Podsrede. Ko je lansko leto naš g. kaplan v Št. Petru pod Sv. gorami na shodu «Kat. pol. društva» govoril o socijalnih demokratih in ljudstvo svaril pred temi novimi «kmečkimi prijatelji,» se je oglasil nekdo v domačem slovenskem časniku, da je to nepotrebno, češ «naše ljudstvo še nič ne ve o socijalnih demokratih.» Toda mi smo drugega mnenja! Treba je ljudstvu oči odpreti; zakaj, če so se navzeli mokraških prismodarij, jih ni mogoče z lahkega spametovati. To se kaže vzlasti pri nas! Pred par leti je nekdo tu na tihem širil mokraški evangelij, vtihtapil nekaj komadov «Luči» in drugih mokraških knjižur in ne zastonj! Že pri državnoborski volitvi volilo je nekaj mož socij. demokr. Ropas-a. In od tistega časa ne mirujejo več! «Farji morajo proč!» tako pridičuje njih vodja. «Občina mora priti v boljše (t. j. soc. dem.) roke. Gmajno bomo delili, itd.» Zato je napel vse sile, da pri letošnjih obč. volitvah pride na krmilo. Več tednov hodil je okrog in z različnimi obljubami zbiral volivce! In zares se mu jih je žalibog precej vsedlo na limanice. Če bi se volitve ne vdeležilo več volivcev, kakor je bilo dosedaj običajno — zmagal bi bil! Toda, ko je gsp. kapelan zvedel njegove nakane, zbral je volivce krog sebe in jim pokazal važnost volitve ter pretečo nevarnost. Zato ga je hotel soc. dem. kolovodja, ki je mislil, da že sedi na županskem stolu, tožiti — a ni nič zbavil. To je ljudi razburilo! Dne 22. februarja imeli smo volitev — naša zmaga sijajna! Da bi nam kljubovali, vložili so ugovor zoper volitev, češ, da je bila nepostavna, dasi jo je vodil c. kr. okrajni vodja sam. In res! Čakali smo več, kakor šest mesecev odgovora! Tem večje je bilo naše veselje, ko so dobili, kar so iskali — dolgi nos! 13. sept. pa smo volili župana. Ednoglasno, kakor še ne dosedaj, je bil izvoljen naš zaslužni, vrli starosta gsp. Levstik — in sicer že desetokrat.

Kakor zasluži, pripravili so mu Podesredčani sijajne ovacije, podoknico itd. Zvečer je bil obhod po trgu! Glasni strel je oznanjal, da še živi v Podesredi dobro, krščansko in slovensko ljudstvo, ki ne mara za brezdomovinske voditelje! In kakšni junaki so ti naši nasprotniki! Pri obhodu zvečer frčalo je kamenje za nami, radi bi bili strgali trobojnico, ki je vihrala raz kaplanije, a ni se

jim posrečilo. Da bi vendar dali duška svoji jezi, spravili so se na voz našega g. poštarja in mu odnesli kolesa. In še več! Prevrgli so majhno stavbo pri župnišču! In zdaj, da bi si ohladili jezo, obljajajo vsakega izmed naših kakor . . . ! Dobro vam teknilo! Nam je tako prav! Bode vsaj ljudstvo spoznalo, kje so njegovi prijatelji! Že se je par sicer poštenih mož, ktere so socialdemokrati zaslepili, izrazilo, da nimajo z njimi nobene zveze več! Tako je prav! Posnemajte jih tudi drugi in spoznajte iz tega, da nikakor ni potrebno, ljudstvo poučevati! Podsrečan.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(V obrambo.) Ker je naš list objavil vsebino Hórvatekovih govorov po Spodnjem Štajarskem in povedal, da se je mnogo (ne vsi) naših učiteljev izreklo za ta program, nastal je sedaj cel halô proti nam in onim učiteljem, ki niso Hórvatekovega mišljenja. Nam se očita, da ščujemo proti učiteljskem stanu. Toda našim čitateljem je znano, da nismo rekli ne žal besede proti učiteljskemu stanu, ampak da smo opetovano izjavili, da pripoznavamo in spoštujemo visoko zvanje učiteljskega stanu. Če pa pobijamo in obsojamo krive nazore mladičev-učiteljev ali Jungovcev, to pa vendar ni hujskanje in ščuvanje proti učiteljskemu stanu? Jungovci in učiteljski stan niso istovetni, in nazori Jungovcev niso bistveni znaki učiteljskega stanu. In obsojati po našem prepričanju krive nazore, to nam vendar mora biti dovoljeno, te prostosti nam ne more in ne sme nikdo kratiti. Ali naj mi slepo odobrujemo vse, kar vidimo in slišimo? Učitelji, ki nočejo iti za Jungovci, se imenujejo izdajice učiteljskega stanu. Nam v tej trditvi logična zveza ni jasna. Saj učitelj, ki ima katoliško prepričanje in ne hodi z Jungovci, lahko vsaj ravno tako vneto zagovarja koristi in interese svojega stanu. Tega mu katolicizem ne prepoveduje. Zakaj torej izdajica? To je le jeden izmed «šlagerjev», ki pa imajo, žal, dandanes toliko moči. Toda krščanski misleči učitelji se ne bodo dali zmotiti. Le trdno stojte, katoliško slovensko ljudstvo je ob Vaši strani.

(Na shodu), kojega je imelo slovensko politično društvo zadnje nedeljo v Mariboru se je sklenilo naslednje: Slovensko politično društvo za Spodnještajarsko radostno odobrava zadnji sklep slovenskih državnih poslancev v Ljubljani, da hočejo vztrajati ob strani desnice, osobito Čehov, zahteva vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani, želi, da se poslanci začnejo resno baviti z uresničenjem naše zahteve po ločenju od Gradca, nadalje sklene, da hoče delovati za hrvatsko-slovensko vzajemnost ter ga razrušenje Slovanom škodljive zveze z Nemčijo in Italijo.

(Uravnava šolske dolžnosti.) Oziroma na zadnji objavljeno poročilo glede uravnave šolske dolžnosti in nadaljne izobrazbe kmečke mladine, se še pripomni, da se je že pri nekotih učiteljskih skupščinah predlagalo, naj se na mestu dosedajnih šolskih olajšav, ki dokaj ovirajo vzgojo in šolski napredek, uvede popolno sedemletno šolsko obiskovanje. Kajti dosedajna osemletna šolska dolžnost je na kmetih večinoma neizvršljiva; mnogo otrok še s šestim letom zaradi daljave in slabih potov ne more šole obiskovati in v zadnjem šolskem letu se pa sploh poslužujejo šolskih olajšav. Umestno bi toraj bilo, da se uvede na kmetih popolno 7 ali 6 letno šolsko obiskovanje, recimo od 7. do 13. leta, in k temu še primerna nadaljna izobrazba, da ne ostane mladina, kakor dosedaj, takoj po vsakdanji šoli celó brez vsega pouka. Nadaljni pouk, ki bi se vršil posebej kacij par ur na teden, bi se naj oziral na kmetijske in rokodelske potrebe in sicer za dečke posebej in za deklice pa na gospodinjstvo. S takó uravnanim šolskim obiskovanjem in poukom bi se vtegnili dosežati povoljni učni in vzgojni uspehi

za kmečko ljudstvo. Šolski in ljudski zastopniki, posvetujte se o tej šolski zadevi in javite svoje želje in zahteve našim poslanecem! — Učitelj.

(Iz šole.) Umril je v Celju dne 24. t. m. šolski nadzornik g. Pavel Leitgeb. Rajni je bil sicer nemškega mišljenja, vendar pravičen nadzornik in blag človek. Bil je star še le 48 let. Blag mu spomin. — Premembe pri učiteljstvu. Nadučiteljsko mesto v Mahrenbergu je dobil nemški nacionalc g. Maks Brandais, nekdanj učitelj na sulferajnski šoli v Št. Ilju; kot nadučitelj na ljudski šoli v Dobjem je nameščen gosp. Valentin Pulko, dosedaj učitelj pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Gosp. Mart. Zdolšek, učitelj-voditelj v Šmihelu nad Mozirjem, je dobil enako mesto na novi šoli v Orlavsi; g. Franc Zupančič, učitelj-voditelj v Radovicah na Kranjskem mesto učitelja - voditelja v Skomrah; gosp. Martin Sotovšek, učitelj-voditelj na Žusenu pa enako mesto v Dobravcah. Učitelj g. A. Klanjšček, sedaj v Cirkovcah, pride na Hajdin. Dalje so namešчени: kot učitelji in sicer: na slovenski šoli v Konjicah g. Frid. Kožuh, dosedaj podučitelj v Št. Ilju pod Turjakom; v Mahrenbergu g. Alojzij Grögl, priv. učitelj v Plznu, v Žetalah g. Ivan Klemenčič, dosedaj suplent ravno tam. Kot definitivni podučitelji oziroma podučiteljice: g. Janez Glinšek pri Novicerkvi (Ptuj), v Št. Juriju ob Taboru g. Fortunant Jelovšek, v Zrečah gdč. Otilija Feigl, v Laporju gdč. Romana Osana in v Št. Vidu nad Planino gospodičina Ana Boštjančič. Gdč. Marija Trampuš, začasna podučiteljica pri Sv. Lovrencu nad Mariborom pride v Fram. Na novo so namešчени učiteljski abiturjenti (inje) in sicer kot podučitelji gg.: Janez Maurič na dvorazrednici pri Mariji v Brezju, Rudolf Kankowsky na dvorazredni nemški ljudski šoli v Pekrah in gospodičina Marjeta Majerič pa kot učit. suplentinja na trirazredni ljudski šoli v Cirkovcah.

(Z imenom na dan!) V liberalnem ljubljanskem časniku piše učitelj — Jungovec o našem zadnjem članku ter kliče člankarju Tinjskemu: «Kdor je o kakšni stvari prepričan, stopi s svojim imenom na dan. Torej, ako nočete slutiti podlecem in Iškariotom, ven z imenom!» Ozrlji smo se po imenu pod člankom Jungovčevim, a imena — ni. Sklepati smemo torej po njegovem lastnem izreku, da ni prepričan o stvari, katero zagovarja, in da hoče slutiti «podlecem in Iškariotom». Gosp. Jungovec še je pač neizkušen začetnik v časnikarski karijeri, ker si daje take nagote. V polemčnih člankih je treba misliti. Kakor vse kaže, našemu krščansko mislečemu učiteljstvu boj z Jungovci ne bo delal mnogo preglavic.

(Poroka.) Gosp. Leop. Koprivšek, c. kr. profesor v Novem mestu se je poročil z gdč. Lino Klemenčičevo.

(V Dravo padla.) Marija Pavalec 40 l. stara iz Zimice fara Sv. Barbara vozila se je po brodu čez Dravo. Popade jo božjast in pade v Dravo.

(Od Sv. Trojice v Halozah.) Nič vselega Vam nimam sporočati. Naših lepih goric je tri četrtine uničenih po trtni uši. Le to, kar je zdravega, je letos izvedno malo porodilo grozdja. In še to je večinoma plesnivo. Kar je še zdravega, to pa bo izteklo vsled skoro neprestanega deževja v zadnjem času.

(Za gospodarje.) C. kr. finančno ministerstvo je odredilo, da morajo načelniki kmetijskih združeb izkazke za vkupno dobavo odpadkov iz solin v gnojilne namene znanprej predložiti ne več v dvojnem, ampak v trojnem izdatku. — Železnično ministerstvo se pogaja z železničnimi upravništvi radi dovolitve znižanih tarifnih postavkov za vozino od gnojil, kojih množina znaša manj nego 5000 kg. Za večje množine veljajo že sedaj znižani tarifi.

(Slovinci v Konjicah.) Vlč. g. Franc Janežič, profesor v pokoju, je kupil hišo v konjiškem trgu v vrednosti 10.000 gld. Bila je lastnina znanega posilnemskega notarja g.

Karola Kummerja. Zopet slovenska hiša več v švabskem trgu! Tudi mnogo drugih nemčurških hiš se maja, katere bodo morali Slovenci z denarjem podpreti, da se ne razrušijo. Heilô!

(Iz Konjic.) Slovence iz Konjic in okolice opozarjamo, da naj nikar ne pozabijo, kaj so počenjali podivjani konjiški nemčurji, ko smo obhajali letos dne 15. avgusta otvoritev čitalnice. Zasramovali so nas, žvižgali so nam, kamnjali so nas, hoteli so nas uničiti, ko bi mogli. Slovenci! Slovenke! Tega ne smemo, ne moremo pozabiti! In med onimi nesramneži, ki so vas zasramovali in napadali, bili so tudi nekateri konjiški trgovci, gostilničarji, obrtniki, — ljudje, ki sicer prežijo na vas, kot pajek na muho, da dobijo od vas vaše slovenske — krvavo zaslužene groše. Slovenci! Slovenke! Vi redite te ljudi, vi jim prinašate sami sredstva, da vas lahko teptajo. To ni prav, s tem vi nezaslišano grešite proti svoji narodnosti. Kaj ni v Konjicah poštenih in slovenskih trgovcev, obrtnikov, gostilničarjev?! Zadosti jih je poštenjakov, zakaj tedaj podpirate nasprotnike, ki bi vas najraje potopili v jedni žlici vode!! Če ne veste njih imen, zapomnite si vsaj sledče: trgovec g. Ogorevc, (edino on je Slovenec), Gostilničarji: gg. Stegenšek, Kitek, Fink in Suter, usnar: g. Ločičnik (v posojilnični hiši), cementar: g. Brezovšek (v posojilnični hiši), krojač: gg. Konec in Macuh, mizar: g. Cmok in tudi Furman, kovač: g. Kitek (tudi gostilničar), klepar: g. Mihelj Dragotin, pek: g. Stegenšek (tudi mlinar in gostilničar, — pek Vezenšek sploh nima za Slovence kruha, — tako je rekla njegova žena — toraj — zapomnimo si to), slikar: Kovač Martin. Kar še nam obrtnikov manjka, jih bodemo v kratkem času dobili. — Upamo, da nas Slovenci razumejo, posebno pa Slovenke, ter bodo od sedaj le h gori imenovanim zahajali — no — one mlačeže, pri kojih pa beseda nič ne izda, koji toraj tudi za naprej nasprotnike podpirajo, bodemo pa brez pardona javno razglasili, da svet zve, da so le oni krivi, da nas nemčurji teptajo.

(Iz Ormoža.) Vsled ukaza deželnega odbora od okrajnega odbora dne 1. septembra voljeni okrajni ubožni svet, katerega posebna naloga je, nadzorovanje otrok, ki so v javnej obskrbi, se je pod predsedstvom okr. načelnika g. dr. Ivana Omuleca dne 18. septembra 1899 konstituiral in je razdelil okraj tako-le: Gosp. dr. Ivan Presker, c. kr. okr. sodnik v Ormoži, prevzel je nadzorstvo javne oskrbe ubožcev v občinah: ormoške, hardčke, pušenske in humske; g. Iv. Kolarič, tržan v Središči, v občinah frankovske, šalovske, obreške in središke; gosp. Franc Zabavnik, posestnik v Vodrancih, v občinah vodranske, vitanske, jastrebske in kogske; g. Jožef Plepelec, kaplan pri Sv. Miklavži, v občinah sv. miklavževske, hermanske, brebrovničke in v tistem delu občine veličanske, ki spada v župnijo sv. Miklavža; g. Leopold Petovar, veleposestnik v Ivanjkovcih, v občinah litmerške, mihalovske, žerovinske, lahonske in v ostalem delu občine veličanske; g. Anton Sivka, nadučitelj pri Sv. Tomaži, v občinah koračke, savske, trnovske in bratonečke; g. Florjan Kuharič, župan na Sešnici, v občinah šardinske, runečke, vičanske in sodinske; g. Ivan Veselič, posestnik pri Velikej nedelji, v občinah velikonedeljske, trgovske, cvetkovske, podgorske in samoške. Nagrade, katero je deželni odbor za poizvedovanja določil in nakazal, imenovani gospodje niso sprejeli, temveč sklenoli, da se ima ista v okrajno posojilnico v Ormoži vložiti in svoječasno razdeliti med tiste otroke, ki izstopijo iz javne oskrbe. Okrožna zdravnik a g. dr. Oroslav Kristan v Ormoži in g. dr. Jožef Špešič v Središči imata vže kot takova označen jima delokrog in sta izrekla, da rada pomagata izvesti nalogo okrajnega ubožnega sveta.

(Cerkv. zadeve.) Duh. vaje v Framu so se prav dobro obnesle. Domačini, sosedi in

Poslanci! Gospod Zoff je še vedno med Slovenci!

tujci so kar vrel k pridigam. Cvet vse pobožnosti se je pokazal v nedeljo, ko je bila cerkev natlačeno polna. Obhajancev je bilo blizu dva tisoč!

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Ivan Dobršek, kaplan pri Sv. Martinu ob Paki, je dobil župnijo Sv. Eme pri Šmarju. Prestavljeni so č. gg.: Jožef Musi iz Starega trga k Sv. Martinu ob Paki, novomašnik Rudolf Krener v Stari trg, Alfonz Požar kot tretji kapelan in veroučitelj pri knezu Windischgrätzu v Konjice. Č. g. Ivan Vreže poučuje z novim šolskim letom veronauk na mariborskem c. kr. učiteljski, č. g. Alojz Čížek, dosedaj kapelan v Brežicah, poučuje na meščanskih šolah v Mariboru, č. g. A. Cestnik, dosedaj domači kapelan pri grofu Nugentu v Hočah je nastavljen kot mestni kapelan v Brežicah. Č. g. Jakob Palir, dosedaj provizor v Št. Emi, je postal kapelan istotam. Zadnje nedeljo je bil vmeščen na župnijo Sv. Lenarta nad Laškim, č. g. Fr. Časl. Cerkveno opravilo je izvršil dekan laški, vlč. g. dr. Žuža.

(Kmetijska zadruga v Vitanju.) Posestvo g. Franc Tišlerja, po domače Tišler pod gruško, v sredi vitanjskega trga, je kupila 24. septembra vitanjska posojilnica v zadrugne namena za 3800 gld. Zraven hiše in kovačnice obsega posestvo jako prostoren vrt, ki bo pripravno skladišče za les. Neprecenljive vrednosti pa je bližnje vodna sila! — Istega dne je posojilnica vzela v najem štacuno z magazini od gospe Marije Schmid p. d. Tischler. V isti hiši je bila prejšnja leta zelo imenitna trgovina. Tukaj se ima v kratkem otvoriti zavžitno društvo.

(Na Gomilskem) bo v nedeljo popoldne prvi občni zbor na novo ustanovljenega bralnega društva. S tem društvom ima zdaj vsaka župnija v vranskem okraju svoje bralno društvo razen Reke, ki je v visokih hribih in ima samó nekaj stotin prebivalcev.

(Pri Sv. Jakobu v Slov. gor) priredi jareninsko kat. slov. polit. gospodarsko društvo večji politični shod v nedeljo dne 8. oktobra ob 3 uri popoldne v gostilni g. M. Peklarja s sledečim vspeedom: 1. Ljubimo svoj materni jezik, govori g. predsednik. 2. Politične terjatve Slovencev, razpravlja g. dr. R. Pipuš iz Maribora. 3. O koristi in potrebi kmetijskih zadrug, podučuje g. Ivan Kač iz Žalca. — Kmetje slovenski od Sv. Jakoba in iz sosesih pridite polnoštevilno na shod!

(Kat. podp. društvo v Celju) so za leto 1899 do sedaj udnino (2 gld.) vplačali, kakor tudi v podporo darovali: mil. g. Fr. Ogradi, inf. opat in mest. žup. 50 gld., neimenovan 10 gld., volilo po raj. Ivani Auer 100 gld., g. M. Pletersnik, profesor 3 gld., g. Ferd. Kager, posestnik 2 gld., g. Fr. Dimec, posestnik 3 gld., g. A. Dimec 2 gld., g. M. Pirč 2 gld., č. g. Fr. Vidmajer, župnik 2 gld. 50 kr., g. M. Pišek 2 gld., slav. občina celj. okolice 400 gld., č. g. Al. Šijanec, žup. 2 gld., č. g. A. Srabočan 2 gld., slav. okraj. odbor Celje 200 gld., slavna posojilnica v Mozirju 25 gld., g. B. Štifter, profesor 1 gld., č. g. F. Kukovič, kapelan 2 gld., č. g. K. Kumer, kapelan 2 gld., slavna posojilnica v Makolah 25 gld., preč. g. M. Lendovšek, župnik 5 gld., g. Lud. Schellander 3 gld., g. N. Pfeifer 2 gld., preč. g. K. Gajšek, č. kan. 8 gld., g. J. Štuler 2 gld., g. Al. Stošický 2 gld. 50 kr., preč. g. J. Fleck, prošt. 5 gld., g. Dolenc 50 kr., g. M. Farčnik 2 gld., slavna posojilnica v Brežicah 10 gld., slavna posojilnica v Vitanju 25 gld., slavna posojilnica v Slov. Bistrici 15 gld., slavna posojilnica v Žalcu 10 gld., č. g. A. Veternik 5 gld., slavna posojilnica v Konjicah 25 gld., g. T. Jezernik 5 gld., č. g. J. Medvešek, kapelan 2 gld., č. g. J. Krajnc 2 gld., sl. obč. v Škofjivasi 10 gld., slavna posojilnica v Celju 300 gld., sl. pevsko društvo v Celju 50 gld., g. M. Ropas 2 gld., g. Fr. Kmecl 10 gld., g. Ap. Jazbec 10 gld., pri pogrebu č. g. Cenca zložili č. duhovniki 20 gld., g. L. Kunst 5 gld. Bog plačaj!

(Novo društvo.) V Cirkovecah se je ustanovilo bralno društvo. Naj deluje v pouk in v probujo slovenskega ljudstva!

(Redni občni zbor) društva «Dijaška kuhinja» v Ptuju se obhaja dne 5. novembra ob 4. popoldne v «Narodnem domu.» Ako bi bil ta dan zbor nesklepčen, odloži se zborovanje za osem dni in se vrši osmi dan ob isti uri in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je sklepčen z vsakim številom udov. Predsedništvo.

(Vabilo) k I. občnemu zboru društva «Gospodar» v Petrovčah dne 1. oktobra t. l. v zgornjih prostorih gsp. Franc Jelovška v Petrovčah. Med točkami poje petrovški mešani zbor. K obilni udeležbi vabi osnovalni odbor.

Novo slovansko podjetje v Trstu — kakor razvidijo cenjeni čitatelji iz inserata, ki ga priobčujemo v današnjem listu, se je zapričelo in sicer spedijska in komisijska poslovnica R. Pretner. Lastnik je po mnogoletnem poslovanju izborna izvežban v spedijski stroki in hoče svoje podjetje zasnovati v čim večem obsegu, tako, da bo mogel ustrezati naročilom iz vseh slovanskih pokrajin Avstrije. — Priporočamo ga najtopleje našim trgovcem, ki imajo zveze s Trstom.

Politični shod v Jarenini.

Lepo število slovenskih kmetov se je zadnje nedeljo zbralo na shodu našega političnega društva v Jarenini. Shod otvori g. predsednik Fr. Thaler, iskreno pozdravljajoč vse vrle kmetovalce. Tajnik poroča o delovanju društva v prvem društvenem letu. Udov je šlo društvo 143 v okrožju 8 župnij. Priredilo je 5 shodov, 2 v Jarenini, po enega v Št. Ilju, pri Sv. Jakobu in pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Z volilnim shodom v Jarenini je društvo omogočilo sijajno zmago jareninskim Slovincem pri letošnjih občinskih volitvah. Društvo je odposlalo na Dunaj prošnjo za slovensko vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani. Napravilo je za prvi začetek trtnico, ki osega 100 cepljenih trt, 800 vkoreninjenih trt in 3000 divjakov. Na treh krajih svojega delokroga je ustanovilo prepotrebne župnijske knjižnice, ki štejejo skupaj 360 knjig. To so gotovo lepi uspehi enoletnega delovanja, ki jasno pričajo, kako potrebno je bilo to društvo za naše obmejne kraje. Iz blagajnikovega poročila smo izvedeli, da je imelo društvo v prvem letu svojega obstanka 123 gld. dohodkov in 99 gld. 45 kr. izdatkov. Z večjo denarno podporo so društvu pritekli na pomoč gospodje poslanec Robič in zdravnika dr. Schmirmaul in dr. Weingerl, naša rojaka.

Vsa čast in zahvala jim za to! Potem je bil z vsklikom izvoljen novi odbor.

Sedaj nastopijo govorniki. Prvi, g. Thaler, govori o stiskah kmečkega stanú. V prav lepem, preglednem govoru nam pojasni, da so glavni vzroki žalostnega kmečkega položaja: slabe letine, dovoljeno razkosovanje posestev, pomanjkanje prave krščanske ljubezni med kmeti, pa tudi pomanjkanje delavskih močij, militarizem, vedno večji davki in večje plače za posle ter slabe cene kmetijskih pridelkov. Vsako točko nam je prav poljudno pojasnil iz lastne gospodarske skušnje. Z veseljem smo ga poslušali; želimo le, da bi ga imeli od sedaj večkrat priliko slišati na naših shodih.

Drugi govornik je bil g. dež. poslanec ljutomerski, dr. Rosina. V resnici prekrasnem govoru nam je on pojasnil stiske Slovencev v političnem oziru. Rekel je, da je sreča za nas Slovence na Štajarskem, da smo složni, da najdemo pri isti mizi kmeta in gospoda. Sicer nimamo bogatašev ne plemenitašev, pa imamo zato za bodočnost obilo krepkih ljudi. Čeravno smo Slovenci majhen narod, vendar imamo svojo moč, ki bo še večja, ko bomo vsi edini. Za seboj imamo brate Hrvate, Čehe, Poljake in Rusine, ki se za iste svetinje vojskujejo. Če se vsi ti trajno združijo, pa bomo Slovani v Avstriji nepremagljiva moč.

Sedanji politični položaj je zelo žalosten. Kdo je tega kriv? Nemci nacionarci, ki bi radi uničili Avstrijo in spravili vse Slovane pod klop, da bi lahko počeli z njimi, kar bi hoteli. To so jasno pokazali letos tudi v Celji. Slovani varujejo Avstrijo; Slovani hočejo ohraniti državo in prestol. Upamo, da za to

dobé tudi plačilo. Kar smo dosegli, smo dosegli sami, kar nam je dala država, smo morali izsiliti iz nje. Še najnavadnejših pravic ne uživamo, če jih pa tirjamo, se razšopiri vse nemštvo nad nami. Niti slovenskih ljudskih šol nam ne privoščijo v mnogih krajih, isto velja gledé gimnazij. Radi bi nas duševno sestradali, kot se sestradajo ljudje v trdnjavi. Če bi se nihče več ne mogel izobraziti, potem bi nas lahko pokončali. Upamo, da pridejo boljši časi; če bomo edini, bomo zmagali. Morda pride strožji regiment, toda gotovo napoči čas, ko bo prišel v Avstriji Slovan na dan.

Vzglede, kako se nam slabo godi, je štajarski deželni zbor. Zares, molili bi naj za tistega, ki se da voliti za poslanca. To je mučenštvo, biti skupaj s temi krivičnimi divjaki. Kaj zmore 8 slovenskih poslancev proti 53 Nemcem? Tudi konzervativni Nemci so proti nam! Niti ene slovenske kmetijske šole ne privoščijo Slovincem. Slov. podkovači, slovenske babice se ne morejo izobraziti na Štajarskem v slovenskem jeziku. Nasprotstvo Nemcev se ne ozira samo na naš jezik, nego tudi na naše gospodarstvo. Kako so divjali, ko so slišali o slovenskem učnem jeziku na viničarski šoli v Ljutomeru! Za nas Slovence imajo le ponemčevalnice.

Štajarski deželni zbor ima dober »žakelj« za našo dačo, pa ne posega za nas vanj. Z našim denarjem, kjer le more, podpira nemškutarijo. Slovenci nimamo ničesar pričakovati od Gradca, zatorej proč od Gradca! Minili so časi, ko so še kaznovali slovenske otroke zaradi slovenskega govorjenja. Ljubimo svoj narod, delajmo zanj. Za možkega je častno spoštovati tuji jezik, trpeti pa za jezik svoj. Če tujec mene ne spoštuje, tudi on ni vreden mojega spoštovanja. Če ohranimo svojo narodnost, ohranimo tudi svoje gospodarstvo. Dasi se nam slabo godi, vendar ne izgubimo upanja. Zbirajmo se, posvetujmo se! Da bo pa naše delo uspešno, v to pomzi Bog!

Splošno burno odobravanje je sledilo tem izbranim besedam zaslužnega ljutomerskega poslanca. Hvala mu za ta lepi govor!

Kot tretji je govoril priprosti, pa navdušeni kranjski kmet Stanovnik o koristi in potrebi zadrug. Kmetje naj se združijo, le v združitvi je njihova moč, pa tudi rešitev. Zadruga so najboljši pomoček. Kdor pridelava, naj postavi ceno, ne pa judje na borzi, ki še ne poznajo pšenice. Če se bodo kmetje združili v zadrugah vsepovsod, bodo sčasoma iz hlapcev postali gospodarji. Misel zadrugna se je rodila v glavi velikega Leona, njemu vsa čast in slava, kakor tudi našem svitlemu cesarju, pod čegar očetovskim vodstvom se bodo združili v kratkem času vsi kmetje.

Navzoči so vsi trikrat zaklicali »živio« Leonu in svitlemu cesarju in navdušeno odobrili zares izborne besede svojega kmečkega tovariša. Takih kmetov nam je treba. Bog daj Slovincem mnogo Stanovnikov!

Konečno so bile soglasno vsprejete sledeče resoluciji: 1. Proč od Gradca! 2. Celjska policija se naj podržavi. 3. 6letna šola se naj vpelje. 5. Shod protestuje proti Horvateku, ki hoče dobre učitelje ločiti od našega katoliškega ljudstva. 5. Poslanci naj skrbé, da se odpravi sladkorni davek. 6. Povsod naj se osnujejo zadruga. 7. Vsi naši poslanci naj sklicujejo shode!

Shod se je kaj lepo izvršil in bo gotovo obrodil obilo sadú. Prvi sad tega shoda bo kmetijska zadruga v Jarenini, ki se bo ustanovila v nedeljo dne 1. oktobra.

Gospodarske stvari.

Daj nam vsakdanji kruh.

Čudno bode marsikateri rekel, kako pa pride ta do tega naslova članku, kateri je namenjen političnemu listu. Toda le počasi prijatelj! Spremljaj me nekoliko skozi dan-

današnja družbo človeštva, in uvidel bodeš, da imam popolnoma prav, ako ostanem pri sicer enoličnih, a toliko bolj pomenljivih besedah molitve, koje nas je učil naš Gospod: »Daj nam naš vsakdanji kruh!«

Pojdimo in pogledimo si dandanes človeško družbo, je li večinoma ista zadovoljna samo z vsakdajnim kruhom? Našli bomo povsodi kratek odgovor »ne«! Bogataši pri izobilju vsega, kar njim svet zamore dati, niso zadovoljni samo z vsakdajnim kruhom, oni hočejo imeti še veliko več. Eden se jezi in je nezadovoljen, ker se ni postal dvorni svetnik ali plemič, drugi se jezi in godrnja, ker se delnice in vrednostni papirji ne menjujejo vedno njemu na korist, tretji ni zadovoljen, ker hočejo njegovi delavci v tovarnah in rudokopih tudi imeti vsakdanji kruh in nečejo biti njemu le tlačani; tak bogataš in kapitalist je pozabil Boga, je pozabil, da so tudi drugi ljudje njemu enaki, je pozabil, da to, kar skupaj spravlja, ni njegovo, ampak da je on le slab oskrbnik, in to vse radi tega, ker se ne zadovolji z besedami Gospoda: »daj nam vsakdanji kruh«. Ako bi bil bogataš, kapitalist zadovoljen z vsakdajnim kruhom, imelo bi kruha radi tega milijone ljudi, tako pa stradajo in glada umirajo.

Poglejmo si srednji, meščanski, trgovski, uradniški stan. Mar ti ostanejo samo pri skromni prošnji »daj nam vsakdanji kruh.« Žal, da ne. Zraven vsakdanjega kruha mora biti tudi stotine reči, ki stanejo mnogo denarja in ne koristijo nič. Žene morajo imeti obleke, kojih niso nosile pred sto leti dame na kraljevem dvoru. Biti more poleg vsakdanjega kruha lepo opravljenih pet sob, imenitna kočija, par dragih konj, sluga v livreji in v kleti peneči šampanjec. Akoravno to presega dohodke hiš, trgovine, plače, nič ne de, pa se gleda, da se najemnina hiš poviša, blago kvari, meša, drago prodaja, plače znižujejo, a vkljub vsemu temu pa taki ljudje niso zadovoljni in to zato ne, ker so pozabili prositi le za vsakdanji kruh. Da pa pri tem trpijo nižji stanovi, koji morajo pri pičli plači in zaslužku plačevati drago najemnino, kupovati slabo pokvarjeno blago, zato se ti ljudje ne zmenijo, ker so pozabili, da so od danes do jutri in da bi vsim ljudem veliko boljši se godilo ako bi se zadovoljili le z vsakdajnim kruhom.

(Dalje prihodajjč.)

Poslano.

Sl. odboru „Ptuj. učit. društva v Ptuj.“

Pod tem naslovom je priobčil »Slov. Narod« poslano, v kojega zadnjem stavku »Sicer pa smo dne 25. avgusta videli, kdo si je izvajanja govornikova zabeleževal in na razne trditve reagiral« iz ziva moje osebo.

Res je, da sem si jaz med govorom g. Horvateka zabilježevala podatke in na nje, — vsled dvakratnege izzivanja g. Horvateka — reagirala, ker je to zahtevala čast in značajnost krščansko mišlečega slušatelja.

A neresnično je, da bi bila jaz spisalala ali doposlala omenjeni članek v »Slov. Gospodar«, nad kojim se spodtaka dopisovatelj »Slov. Naroda« — in da bi s tem izdala zaupno zborovanje slovenskemu občinstvu.

To mi bo tudi slavno uredništvo »Slov. Gospodarja« potrdilo*.)

Ako se pa nekaterim udom »ptuj. učit. društva« dozdeva nečastno, imeti v svoji sredini učiteljico, katera se »drzne«, če treba, tudi javno spoznati svoje krščansko-narodno mišljenje — in ker je omenjeno društvo, žal, postalo središče socijaldemokraškega gibanja med učiteljstvom, — izjavljam tem potom, da svojevoljno iz njega izstopim.

Tončka Štupca,

učiteljica.

Sv. Marko, dne 24. septembra 1899.

*) Drage volje izjavljamo, da nam o zaupnem učiteljskem shodu v Ptuj niste niti z besedico poročali.

Listnica uredništva. G. Kresnik v Črešnjevcu: Dokler nimamo vsega rokopisa v rokah, ne moremo razsoditi, ali je za list ali ne. — G. Dobrinski: Priserčna hvala Vam! Kar se tiče članka, je sicer do cel primeren, toda mi ne bi radi preveč prinašali o tej stvari ter še bolj razburjali duhove. Pozdrav!

Največja muka sedanjega časa je cela armada živčnih in srčnih bolečin, želodčnih bolezni, pomanjkanja krvi, bledolčnosti itd., katerim so jete poganjati korenine že v otroški dobi z vzburljivimi pijačami kakor so vino, pivo in prav posebno bobova kava, katera tako

zelo škoduje našim živcem in povzroča srčne hibe. Nobena hišna gospodinja, zlasti nobena mati bi ne smela dajati mladim ljudem pri hiši bobove kave, ako enkrat spozna ta dokazani vzrok poznejših bolezni. K sreči je pa sedaj mogoče, mesto bobove kave privaditi se Kathreiner-Kneippovi sladni kavi, katera ima duh in okus po bobovi kavi in katero se lahko in brez težave upelje v blagor cele družine. Sprva naj se upotreblja tretjina Kathreinerjeve sladne kave kot primes k dvem tretjinam bobove kave, pozneje pa vsake kave pol, se zmeljeta obe skupaj in se pripravi kava na običajen način prav skrbno. Nenavadno dobri, prijetno-mili okus bode gotovo vsakogar iznenadil. Toda dolžnost, nujna vestna dolžnost je, otroke ne več vaditi na bobovo kavo. Skuha naj se jim prav močno Kathreinerjevo sladno kavo in naj se jim jo dá, kakor navadno z mlekom in sladkorjem. Pravo veselje bode gledati, kako izvrstno ugaja malim ta kava, kako pri tem cvetó in rastejo. Toda tudi bolniki in slabotneži, kadar se enkrat privadijo čisti Kathreinerjevi kavi in njenim posebno dobrodejnim učinkom, jo pijo vedno rajši. Pri njih kakor pri otrocih je to dokazala že tisočera izkušnja. Važno pa je, da se rabi vedno »pristni Kathreiner« v znanih izvornih zavrtkih.

Loterijne številke.

Trst 23. sept. 1899 86, 48, 81, 47, 35
Line „ „ „ 57, 62, 50, 2, 74

Svilnati damasti meter po 75 kr.

do 14 gld. 65 kr. — kakor tudi črna, bela in barvana Hennebergova svila meter po 45 kr. do 14 gld. 65 kr. — najnovosegnejših tkaninah, barvah in vzorcih. Zasebnikom poštne in carine prosto na dom. — Vzorci obratno.

G. Hennebergove tovarne za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Postranski zaslužek,

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste.

Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste restante.

Slovinci, Slovenke!

podpirajte „Našo stražo“;

pristopajte k „Družbi sv. Cirila in Metoda“.

Štajarski Slovenci,

darujte za šolo v Muti

Na prodaj.

Pod ugodnim pogojem na desetletno plačilo, se prostovoljno prodaja nezadolženo posestvo na Spod. Štajarskem poldrugo uro od Poličan proti Hrvaškem; obstoječe iz hiše, velikega kozolca, hlevov za 12 govedine in 3 svinskih hlevov okoli 15 oralov hrastove, bukov, smrekove hoste, sladkih travnikov, njiv, sadnega vrta in okoli 3 orale vinograda skupaj 25 oralov zemlje, 300 veder vinske posodbe tri preše vse skupaj stane 3000 gl.

Drugo posestvo z lepo zidano hišo, nekaj vinograda, izvrstnih travnikov, njiv stane 1000 gld. — Več se izve pri upravnistvu lista. 2-3

Na želodcu

in vsled starosti slabotnim priporoča **Benedikt Hertl**, posestnik graščine **Golitsch pri Konjicah**, 10 let stari, duha in telo krepčajoči naradni „**Cognac**“, pripravljen (ekstrahiran) iz njegovih lastnih vin. 4 steklenice z zabojčkom 6 gld. franko na vsako pošto.

Posamezne steklenice po 1 gld. 50 kr. se vedno dobivajo pri **Al. Quandest, Maribor, Gosposke ulice.** 34-50

XXXXXXXXXXXX

Razne

uradne pečate

priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Stomšekove

„PRIDIGE OSNOVANE“

glavnih spisov šesta knjiga.

Ravnokar je dotiskana in se začne te dni razpošiljavati.

Obsega v srednji 8° za uvod: »Vaje cerkvene zgovornosti« str. 1—150. — Potem I. del »Pridige ob nedeljah« (50) str. 51—248; II. del »Pridige ob zapovedanih praznikih« (20) str. 251—306; III. del »Pridige ob cerkvenih godovih« (12) str. 309—348; IV. del »Pridige ob godovih svetnikov sploh« (commune sanctorum) (32) str. 351—450.

Skupaj 114 pridig izborne vsebine.

Cena broširani knjigi s poštnino je 4 K.

Dobiva se v „tiskarni sv. Cirila v Mariboru“ pa tudi po vseh drugih slovenskih bukvarnah.

Učenec

se sprejme pri **Juriju Tomazič**, kovaču v Ribnici na kor. žel. 2

Prodaja

se pohištvo in kovačnica. Naznanja se tudi, da se potrebuje kovač v občini, ki šteje nad 60 št. Več pove upravnistvo lista. 1-6

Umetno-obrtna delavnica cerkvenih kamnoseških in podobarskih del

kamnoseka **J. F. PEYER-ja** priseženega
v Mariboru, izvedeneca

Kokoschinegg-Allee, Hilariusstrasse, Carneristrasse.

Izdeluje altarje, prižnice, obhajilne mize, krstne kamene, okna, itd. itd. Tudi prevzema mere prostorov za omenjene predmete, kakor tudi originalne načrte.

Posebno se bavi z napravo nagrobnih spomenikov. Prav velika zaloga dogotovljenih novih nagrobnih kamenov od peščenega kamena, mramorja, granita in sijenita.

Solidna postrežba in prav nizke cene.

33

Naznanilo!

Kmetijska zadruga v Žalcu naznanja vsem onim kmetovalcem, kateri še niso nje udje, da se dobi umetni gnoj kompost in tomaževa žindra, kakor tudi živinska sol pri:

Anton Kolencu trgovcu v Celju

v «Narodnem domu»,

4

kamor se naj neudje zadruga obrnejo, bodo dobro, hitro in prav ceno postreženi.

Naznanja

se Vam, da se v novi žganjariji v barvarski ulici 7, v Ptuj,

(v hiši kjer je poprej prodajalnica

Martina Muršeca bila) prodaja naravno domače žganje po zelo nizki ceni. — Posebno se priporoča za delavce droženka, tropinsko in slivovka, katero tam v vsaki meri in po jako nizki ceni dobite. Poskusite in prepričali se bode, da je tam resnično dobro kupiti in da bo vsaki z žganjem zadovoljen. Al. Mir. 8

Umetno

stavbarsko-klesarski obrt Murnikovih naslednik.

Anton Gajser,
lastnik.

Kaiserstr.-The-
atergasse št. 18.
Obstoji že
42 let.

Karol Kocijančič,
klesarski mojster.

v Mariboru.

Izdelujejo se umetelni altarji, prižnice, krstni kamni, kipi, mavzoleji, grobišča itd. po lastnih in tujih načrtih. Velika zaloga gotovih nagrobnih kamenov od mramora, granita in sienita.

Priznano nizke cene.

Posestvo Cezlak

z gostilničnim in branjarskim obrtom v občini Kot ob cesti, ki vodi iz Oplotnice v Lukanjo, daje se z ugodnimi pogoji v najem za več let. Na posestvu je tudi granitni kamenolom s potrebnimi stanovanji za delavce, kateri bi se eventualno tudi dal v najem.

Podrobno se izve pri „knežjem oskrbništvu v Konjicah.“ 3

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki Vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača „Kava“ in „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda.“

Dobiva se povsod.

3

Zaloga pri **Ivan Jebačinu v Ljubljani.**

Mojster Skaza

se priporoča preč. cerkvenim predstojništvom za prenovljenje vsakovrstnih cerkvenih del.

Za preskrbljevanje novih oltarjev, lec, rezljanih (Relief) križevih potov, posameznih podob, kipov in križev.

Za vsako poljubno podobo se pošlje originalna fotografija; za križe pa rezljano razpelo frankovano vsakemu preč. gosp. duhovniku. — Naslov je:

Konrad Skaza, župnišče Vitanje pri Celju.

Vsakočasni naslov pa:

Konrad Skaza, St. Ulrich Gröden Tirol.

Spričevalo.

Gospod Konrad Skaza, pozlatar in slikar skozi 10 let delovodja pri g. Stuflesserju v Gröden na Tirolskem, je prenovil letos v cerkvi Matere božje v Vitanju 2 oltarja leco in orglje. Delo je izvršil, kakor večaki sodijo, lepo, okusno in fino, da ga smem z najboljšo vestjo najtoplejše priporočati preč. cerkvenim predstojništvom.

Tudi cena njegovemu izbornemu delu je primeroma nizka.

Ker je preskrbel za tukajšnji okraj mnogo krasnih križev in kipov iz Tirolskega, sem se sam prepričal, da je mnogo boljše, enake reči po tem gospodu naročevati, kakor po kateri drugi poti.

Omeniti še moram da je g. Konrad Skaza naš slovenski rojak. Po tem takim resnično zasluži, da se mu smejo vsakovrstna v njegovo stroko spadajoča cerkvena dela izročevati.

Vitanje, 5. avgusta 1899.

3-3

J. Žičkar, župnik.

Pridnega učenca

poštenih starišev takoj sprejme krojač **Körner v Št. Pju** v Slov. goricah. (Egyditunel.) 3-3

Autonomna past za množico živalij.

Za podgane gl. 2, za miši gl. 1-20. Vlovi v eni noči, ne da bi se pazilo na njo, do 40 komadov, ne zapusti nobenega duha in se stavi sama. Past za ščurke (grile) „Eolipse“, polovi v eni noči po 1000 ščurkov ali grilov. Stane gl. 1-20. Povsod najboljši vspehi. Se pošilja proti poštним povzetjem. 5-12

M. Feith, Dunaj, II., Taborstrasse 11/b.

Na prodaj.

Kdor ima denar in veselje za trgovino z lesom, naj vkupi hišo z vrtom in travnikom v kateri je trgovina mešanega blaga, žganja, prodaja c. kr. tobaka in pismenih znamk, na najlepšem prostoru in denarnem kraju brez konkurence. — Več pove: **Franc Golčer v Čadramu p. Oplotnica.** 3-3

Žganjarija

R. Wieser-ja v Hočah pri Mariboru.

Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za boleznike in okrevance kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 36

Lepe podobice s črnim okvirom kot spominki

za v molitev priporočene ranjke.

Primeren tisek na drugi strani oskrbimo hitro in lično.

100 kosov od 30 kr. do 1 gl. 30 kr.

K obilim naročilom se priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Vse stroje za poljedelstvo. Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. **Sušilnice** za sadje in zelenjavo. **Škropilnice** proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. **Aparate** za sumporavanje lozov.

Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav.

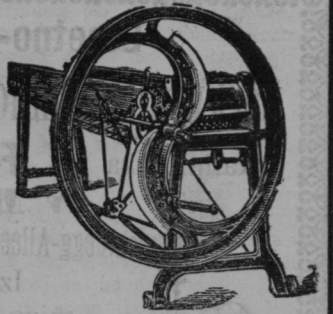
Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. **Stiskalnice za seno in slamo** ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

Ig. Heller na Dunaju,
II/2 Praterstrasse 49. 14-20

Zastopniki se iščejo. — Ceniki brezplačno. —
Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati.

Najnovjši stroji za pripravo poklaj:

Slamoreznice, krompir- in reporeznice, drobilni in stiskalni stroji, soparni stroj živinske poklaj, prenosilne peči s štedilnim kotlom, kateri slednji je pološčen, ali ne, vravnati tako, da stoji, ali se prevaža, da se kuha ali pari v njem živinska poklaja, krompir; služi še drugim gospodarskim in domačim potrebam itd.

Nadalje: **Stroji za luženje turšice, čistilnice za žito (vetrnice), žitni trijeri (žitočistilniki), stiskalnice za seno in slamo,** ki se gonijo z roko, stojijo, ali se lahko prevažajo. Vse imenovane stroje izdeluje in prodaja z jamstvom, da so najboljše, najtrpežnejše izdelani,

PH. MAYFARTH in drug,

c. kr. izjemno priv. tovarne gospodarskih strojev, livarne in fužine s parom
Na Dunaju, II./I. Tabornstrasse št. 71. 1-6

Odlikovani z več kot 400 zlatimi, srebrnimi ter bronastimi kolajnamami.

Ilustrovani katalogi in priznanilna pisma gratis. — Zastopniki in prekupci se želijo.

Prevzete trgovine.

Čast mi je naznaniti slavnemu občinstvu v Makolah in okolici, da prevzamem s

1. oktobrom t. l.

staroznano in čislano trgovino z mešanim blagom in dezelnimi pridelki trdke **Fran Gregoritsch** v Makolah in bom isto imel pod naslovom 2-2

Frana Gregoritscha nasled. Jos. Murschetz.

Ker bom imel, kakor moj gospod prednik samo blago prve vrste in bom strogo pazil na vsako malenkost da zadovoljim častite odjemnike se priporočam udani

Josip Murschetz.

Opiraje se na gorenje naznanilo, dovoljujem si tem potom častite odjemnike iz Makol in okolice najsrčneje zahvaliti za zaupanje katero so mi izkazovali v tako obilni meri in ob enem prosim, da mojemu nasledniku, kateri bo trgovino nespremenjeno v bodoče vodil tudi isto v polni meri poverite.

Z vsem spoštovanjem
Fran Gregoritsch.

Slabi časi

vendar sladkor — zastoj!

Kdor pri meni 5 kg. Portoriko-kave a gld. 1.95 s poštino vred po vsaki pošti naroči, dobi 5 kg. sladkorja — zastoj! Samo

Ivan Sajovic — Gradec
Murplatz 1. 1-5

Čistega medu

(Schleiderhonig)

je 4 metercente za oddati vsega skupaj ali na drobno po 45 kr. kg.

Janez Šegula, čebelar
v Hlaponcih p. Juršinci pri Ptuju.

Oelz-ova kava

postaja **bolj priljub-**
vsak dan **ljena,** ker dela kavo zdravo,
okusno in tečno.

Rudeči zavitki z belim trakom.

Dobra, varčna kuhinja.

Maggi-jevo juhino sladilo je edino, ki more v trenutku močno napraviti vsako juho in vsako slabotno pomako; — le nekaj kapljic zadostuje. Doiva se v originalnih steklenicah od 50 vinarjev naprej v vsaki delikatesni, kolonijalni in špecarijski prodajalnici in drogerijah. Originalne steklenice se zopet po ceni napolnujejo z Maggi-jevim juhinim sladilom. 10-12

R. Pretner-Trst

Via Geppa 5.

Spedijska in komisij. poslovnica.

Vsprejema

vsakovrstna zastopstva.

Priporočam se slav. slov. trgovskemu svetu in drugemu občinstvu za vsake vrste pošiljkatve bodisi o dovažanju v Trst ali izvažanju iz Trsta. Preskrblja vse potrebne manipulacije na carinskih uradih, vsprejemlje blago v pohranilo. Oprt na veliko izvežbanost, pridobljeno v 10-letnem delovanju v tej široki zagotavlja lahko najtočnejšo postrežbo. Korrespondenca v slov., hrvat., češkem, nemškem in italijanskem jeziku.

Razglas!

Občina Petrovče pri Celju razpisuje do 15. oktobra 1899. službo občinskega redarja.

Plača ugodna s prostim stanovanjem in kurjavo. Prednost imajo vojaki dosluženci, ki znajo primerno rokodelstvo. Zahteva se znanje slovenske pisave in zmožnost nemščine v govoru. Prošnje, opremljene s pričevali npravnosti prošnjika od bivališčnega županstva in župnišča, se vlagajo ustmeno ali pismeno.

Vinogradnik!

zmožen dež. jezikov dobi službo na posestvu Süssenheim pri Lembahu. Oglasiti se je tje ali na **F. G. Ilger, Dunaj, I., Grönergasse 6.**

Izobražena gospica

zmožna nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisavi, sprejme se k dvema deklicama v starosti 6—8 let. — Povpraša se v upravnistvu tega lista.

Zahvala!

V dnevih od 10—14 septembra t. l. se je v naši fari obhajala tridnevna kot ponavljanje sv. misijona pod vodstvom preč. gg. lazaristov Fr. Javšovel in K. Jevšenak. Domačim farmanom, kakor tudi vsem drugim, ki so imeli srečo, udeležiti se tega ganljive pobožnosti, ostanejo oni dnevi nepozabljivi. Podpisani upajo, da izpolnijo prijetno dolžnost, ako prosijo veleč. gosp. župnika, naj se v imenu vseh farmanov javno zahvalijo gori imenovanima gg., preč. gsp. dekanu Starotrškemu in vsem čč. gg. ki so v tes dneh kakorkoli pomagali povzdigniti ter pomnožiti duhovno veselje in tolažbo hvalodolžnih farmanov Pameških in drugih pobožnih vdeležencev.

Pameče, 17. sept. 1899.

Franc Retovnik, župan.

Jurij Vrhnjak, Janez Uršej, cerk. ključ.